

SKAITMENINIŲ PASLAUGŲ KOORDINATORIAUS

2024 m. veiklos ataskaita pagal
Skaitmeninių paslaugų akto 55
straipsnį

2025 m. liepa

TURINYS

EXECUTIVE SUMMARY.....	2
SANTRAUKA.....	3
1. SPA įgyvendinimo Lietuvoje ekosistema.....	4
2. Skundai (SPA 53 straipsnis).....	5
3. Nurodymai (SPA 9 ir 10 straipsniai).....	6
4. Ginčų nagrinėjimas ne teismo tvarka (SPA 21 straipsnis).....	7
5. Patikimi pranešėjai (SPA 22 straipsnis).....	8
6. Patikrinti tyrėjai (SPA 40 straipsnis).....	9
7. Kita nacionalinė ir tarptautinė veikla.....	10
7.1 SPA mechanizmų integracija į Lietuvos teisinę sistemą.....	10
7.2 Lietuvos Respublikos rinkimai ir tarpininkavimo paslaugų priežiūra.....	10
7.3 Nacionaliniai ir ES renginiai.....	11

EXECUTIVE SUMMARY

Annual Activity Report Pursuant to art. 55 of the Digital Services Act

In 2024, Lithuania launched the active implementation of the Digital Services Act (DSA). The Communications Regulatory Authority (RRT) was appointed as the Digital Services Coordinator, taking over key responsibilities such as the handling of complaints and orders, certification of trusted flaggers and out-of-court dispute settlement bodies, as well as cooperation with the European

Commission and coordinators from other EU Member States. The implementation process also involves other national authorities and key ecosystem participants, including civil society, researchers, and service recipients.

The report outlines the main activities carried out in 2024: statistics on complaints and orders, integration of legal mechanisms into the national framework, election-related preparedness, and RRT's participation in national and EU-level events. The application of the DSA in Lithuania is based on institutional cooperation and practical effectiveness.

SANTRAUKA

2024 metais Lietuvoje pradėtas aktyvus Skaitmeninių paslaugų akto (SPA) įgyvendinimas. Ryšių reguliavimo tarnyba (RRT) tapo Skaitmeninių paslaugų koordinatorė ir perėmė pagrindines su šiuo vaidmeniu susijusias funkcijas – skundų ir nurodymų administravimą, patikimų pranešėjų bei ginčus ne teismo tvarka nagrinėjančių subjektų sertifikavimą, taip pat bendradarbiavimą su Europos Komisija ir kitų šalių koordinatoriais. Įgyvendinimo procese dalyvauja ir kitos nacionalinės institucijos bei svarbūs ekosistemos dalyviai – pilietinė visuomenė, tyrėjai, vartotojai.

Ataskaitoje apžvelgiami pagrindiniai 2024 m. veiklos rezultatai: skundų ir nurodymų statistika, teisinių mechanizmų integravimas į nacionalinę sistemą, pasirengimas rinkimams bei RRT dalyvavimas nacionaliniuose ir ES lygmens renginiuose. SPA taikymas Lietuvoje grindžiamas instituciniu bendradarbiavimu ir praktiniu veiksmingumu.

1

SPA ĮGYVENDINIMO LIETUVOJE EKOSISTEMA

2024 m. birželio 28 d., įsigaliojus Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pakeitimams, RRT tapo Skaitmeninių paslaugų koordinatore Lietuvoje ir įgijo visas su šiuo statusu susijusias teises bei pareigas.

Be RRT, SPA reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą Lietuvoje atlieka ir šios kompetentingos institucijos:

- Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba,
- Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija,
- Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba.

Priežiūros funkcijas taip pat vykdo institucijos, kurių kompetencija apibrėžta Lietuvos Respublikos įstatymuose ar kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose neteisėto turinio ribojimą ir kontrolę. Tai:

- Lietuvos radijo ir televizijos komisija,
- Policijos departamentas,
- Lietuvos bankas,
- Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas,
- Kitos institucijos, įskaitant teismus.

SPA įgyvendinime svarbų vaidmenį atlieka ir kiti ekosistemos dalyviai – patikimi pranešėjai, pilietinės visuomenės atstovai, subjektai, nagrinėjantys ginčus ne teismo tvarka ir kt. Bendradarbiavimo su SPA valdyba ir kitų šalių SPK apžvalga pateikiama kituose skyriuose.

Žemiau pateikta schema vaizduoja SPA ekosistemą Lietuvoje.

SKUNDAI (SPA 53 STRAIPSNIS)

Remiantis SPA 53 straipsniu, tarpininkavimo paslaugų gavėjai arba jų vardu veikiantys įgalioji juridiniai asmenys turi teisę pateikti skundą dėl tarpininkavimo paslaugų teikėjo veiksmų ar neveikimo, jei įtariamas SPA pažeidimas.

Skundas turi būti pateikiamas tos valstybės narės skaitmeninių paslaugų koordinatoriui (SPK), kurioje paslaugų gavėjas yra įsisteigęs arba gyvena.

Gavęs skundą, nacionalinis SPK jį įvertina ir, jei reikia, perduoda kitos valstybės narės SPK, kurioje yra įsisteigęs skundžiamas paslaugų teikėjas.

Jei skundo nagrinėjimas patenka kitos kompetentingos institucijos (toje pačioje valstybėje narėje) atsakomybėn, nacionalinis SPK persiunčia skundą tai institucijai.

2024 metais RRT gavo tris skundus, persiūstus iš kitų ES valstybių narių SPK. Dėl nepakankamos informacijos iš skundus pateikusių vartotojų, jų nagrinėjimas buvo nutrauktas.

3

NURODYMAI (SPA 9 ir 10 STRAIPSNIAI)

SPA 9 straipsnis nustato tarpininkavimo paslaugų teikėjų pareigas, kai nacionalinės kompetentingos arba nurodymus teikiančios institucijos įpareigoja juos imtis veiksmų prieš neteisėtą turinį.

Gavęs tokį nurodymą, paslaugų teikėjas privalo informuoti nurodymą pateikusią (arba jame paskirtą) instituciją apie jo gavimą, nurodyti, ar nurodymas buvo įgyvendintas, kada ir kokį poveikį jis turėjo.

Šiame straipsnyje taip pat apibrėžiami reikalavimai, kuriuos turi atitikti nacionalinių institucijų pateikti nurodymai.

Nurodymą pateikusi institucija (arba kita joje nurodyta institucija) privalo pasidalyti pačiu nurodymu ir informacija apie jo įgyvendinimą su tos valstybės narės SPK, kurioje ji veikia.

SPA 10 straipsnis įpareigoja paslaugų teikėjus nedelsiant informuoti kompetentingą ar nurodymus teikiančią instituciją apie nurodymo pateikti informaciją apie paslaugos gavėjus gavimą ir įgyvendinimą.

Kaip ir 9 straipsnyje, šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai, taikomi tokiems nacionalinių institucijų nurodymams. Institucija, pateikusi nurodymą (arba jame paskirta institucija), privalo juo ir informacija apie jo vykdymą pasidalyti su nacionaliniu SPK.

2024 metais Lietuvos kompetentingos ir nurodymus teikiančios institucijos paslaugų teikėjams pateikė 51 nurodymą pagal 9 straipsnį – visi jie buvo įvykdyti. Nurodymų pagal 10 straipsnį nebuvo pateikta.

4

GINČŲ NAGRINĖJIMAS NE TEISMO TVARKA (SPA 21 STRAIPSNIS)

Ginčus tarp vartotojų ir interneto platformų paslaugų teikėjų dėl sprendimų, tokių kaip paskyrų blokavimas, turinio pašalinimas ar kiti, vartotojo nuomone, nepagrįsti veiksmai, gali nagrinėti subjektai, veikiantys ne teismo tvarka.

Šie subjektai yra sertifikuojami nacionalinių SPK ir jų statusas suteikiamas tik juridiniams asmenims.

Paslaugų gavėjai turi teisę pasirinkti bet kurį subjektą, sertifikuotą pagal SPA 21 straipsnio 3 dalį, įskaitant ir tuos atvejus, kai ginčas nebuvo išspręstas per paslaugų teikėjo vidinę skundų nagrinėjimo sistemą, kaip numatyta tame pačiame straipsnyje.

2024 metais RRT negavo nė vienos paraiškos dėl sertifikavimo kaip ginčus ne teismo tvarka nagrinėjančio subjekto. Vis dėlto, RRT savo komunikacijoje nuolat pabrėžė galimybę vartotojams kreiptis į tokius subjektus, registruotus kitose ES valstybėse narėse, siekiant išspręsti ginčus su tarpininkavimo paslaugų teikėjais.

PATIKIMI PRANEŠĖJAI (SPA 22 STRAIPSNIS)

Pagal SPA, patikimi pranešėjai – tai ekspertinės institucijos, įgaliotos atpažinti neteisėtą turinį internete, pavyzdžiui: neapykantos kalbą, dezinformaciją, autorių teisių pažeidimus ar teroristinį turinį, ir apie jį pranešti interneto platformoms.

Jų teikiami pranešimai yra prioritetiniai, nes laikomi tikslesniais nei įprastų vartotojų pateikiama informacija.

Patikimo pranešėjo statusą suteikia tos valstybės SPK, kurioje įsisteigęs juridinis asmuo, jei jis atitinka SPA 22 straipsnyje nustatytus kriterijus.

2024 metų gruodį RRT suteikė patikimo pranešėjo statusą asociacijai „CropLife Lietuva“. Šis statusas suteiktas kompetencijos srityje, susijusioje su pranešimais apie elektroninėje erdvėje platinamus neteisėtus, falsifikuotus, uždraustus ir neregistruotus augalų apsaugos produktus, kurie pagal Lietuvos teisės aktus laikomi neteisėtu ar draudžiamu turiniu.

Apie statuso suteikimą buvo paskelbta RRT interneto svetainėje.

6

PATIKRINTI TYRĖJAI (SPA 40 STRAIPSNIS)

Patikrinti tyrėjai – tai mokslininkai, turintys teisę gauti prieigą prie neviešų duomenų savo tyrimams apie sisteminės rizikas arba priemones šioms rizikoms sušvelninti, susijusias su labai didelėmis interneto platformomis ir paieškos sistemomis.

Sisteminės rizikos – tai rizikos, galinčios padaryti rimtą žalą visuomenei ar ekonomikai, pavyzdžiui, neteisėto turinio paplitimas ar kišimasis į rinkimus.

Patikrinto tyrėjo statusą suteikia valstybės narės, kurioje veikia atitinkama labai didelė platforma ar paieškos sistema, nacionalinis SPK. Šis statusas gali būti suteiktas, jei tyrėjas atitinka 40 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Labai didelės interneto platformos ir paieškos sistemos privalo suteikti prieigą prie atitinkamų duomenų tiems mokslininkams, kuriems buvo suteiktas patikrinto tyrėjo statusas.

2024 metais RRT negavo nė vienos paraiškos dėl patikrinto tyrėjo statuso suteikimo.

7

KITA NACIONALINĖ IR TARPTAUTINĖ VEIKLA

7.1.

SPA mechanizmų integracija į Lietuvos teisinę sistemą

2024 m. RRT, bendradarbiaudama su kitomis institucijomis, parengė Tarpininkavimo paslaugų teikimo priežiūros tvarkos aprašą, kuriame nustatyta:

- pranešimo apie paskirtą teisinį atstovą tvarka;
- subjektų, nagrinėjančių ginčus ne teismo tvarka, sertifikavimo tvarka;
- patikimo pranešėjo statuso suteikimo, sustabdymo ir panaikinimo tvarka;
- galimų Reglamento (ES) 2022/2065 ir Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pažeidimų tyrimo tvarka.

Be to, Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pakeitimais įtvirtintos papildomos nuostatos, susijusios su:

- skundų nagrinėjimo tvarka;

nurodymų teikimo ir institucijų bendradarbiavimo tvarka.

7.2.

Lietuvos Respublikos rinkimai ir tarpininkavimo paslaugų priežiūra

2024 m. Lietuvoje vyko Prezidento, Seimo ir Europos Parlamento rinkimai.

Ruošiantis galimoms grėsmėms, susijusioms su rinkimų proceso trikdymu interneto erdvėje, RRT inicijavo susitikimus tarp Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK), labai didelių interneto platformų, labai didelių paieškos sistemų ir nevyriausybinių organizacijų.

Papildomai, kai kurios labai didelės interneto platformos pačios inicijavo tiesioginius susitikimus su VRK, siekdamos užtikrinti bendradarbiavimą ir pasirengimą rinkimų laikotarpiui.

7.3.

Nacionaliniai ir ES renginiai

2024 m. RRT organizavo įvairias veiklas, siekdama užtikrinti efektyvų ir nuoseklų SPA taikymą Lietuvoje.

Surengtos dvi konferencijos:

- pirmoji – visoms suinteresuotosioms šalims, pristatant SPA įgyvendinimą Lietuvoje;
- antroji – specializuota, skirt tarpininkavimo paslaugų teikėjams.

Taip pat buvo organizuoti mokymai devynioms Lietuvos institucijoms, kurios pagal SPA 9–10 straipsnius turi teisę teikti nurodymus tarpininkavimo paslaugų teikėjams.

Tarptautiniu lygmeniu:

- RRT dalyvavo 12 Europos Skaitmeninių paslaugų valdybos sesijų. Šios sesijos yra svarbi platforma aptarti SPA įgyvendinimą visoje ES, analizuoti aktualius klausimus bei nustatyti prioritetus skaitmeninių paslaugų srityje.
- Skaitmeninių paslaugų koordinatorė ir kitos kompetentingos institucijos dalyvavo 30 Europos Komisijos SPA darbo grupių susitikimų.
- RRT taip pat prisidėjo prie Europos Komisijos organizuotos studijos, kurioje buvo vertinama teisinė bazė, susijusi su pornografiniu turiniu ES valstybėse narėse.